

FarmProfit

Ekonomický software pro zemědělce

www.farmprofit.cz

Stručný návod k použití softwaru FarmProfit

Chov dojených krav

8. 1. 2014

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.
Přátelství 815
104 00 Praha Uhřetěves
Česká republika
<http://www.vuzv.cz>

Ing. Jan Syruček, Ph.D.
tel.: +420 267 009 529
e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz

Popis jednotlivých položek kalkulačního vzorce – údaje se vkládají v Kč na krávu a rok

1. Základní údaje ke zvolené kalkulaci

- a. *Název kalkulace* – vkládá se název kalkulace či komentář pro jednodušší budoucí orientaci při uložení více výpočtů (např.: plán na příští rok, optimistická varianta, ...)
- b. *Nastavení kalkulačního výpočtu* – osoby, které jsou plátcí DPH, budou provádět výpočet bez DPH a osoby, které nejsou plátcí DPH, volí možnost kalkulace s DPH.
- c. *Sledované období* – volí se požadované období kalkulace – slouží k načtení přednastavených hodnot za časový úsek, ale kalkulační data se vždy vkládají za jeden rok!

2. Charakteristika výrobního procesu

- a. *Plemeno* – volba plemena ovlivní načtení průměrných hodnot a může sloužit uživateli k porovnání ziskovosti plemen v jednom stádě. Je možno jeden výpočet provádět pro celé stádo, kde jsou dvě a více plemen.
- b. *Obměna stáda* – zadaná procentní obměna stáda se promítá do tržeb za prodej krav a do nákladů na nákup jalovic pro doplnění stáda.
- c. *Mezidobí* – průměrná délka mezidobí ve stádě (pro plemeno).
- d. *Spotřeba pracovního času* – vkládá se pouze v případě kalkulace pracovních nákladů přes počet hodin a mzdovou sazbu za hodinu (Kč/hod.).
- e. *Ztráty telat* – mrtvě narozená telata včetně ztrát telat do odstavu v procentech.
- f. *Telat na krávu a rok* – software odhadne sám počet odchovaných telat na krávu a rok z délky mezidobí a procentní ztráty telat. Uživatel může vložit vlastní údaj.

3. Tržby a výnosy

- a. *Prodané mléko* – uživatel vkládá do podrobnější tabulky roční dojivost, objem mléka zkrmeného telatům a objem ostatního neprodaného mléka vše v litrech na krávu a rok. U objemu mléka zkrmaného telatům je možno zadat údaj nebo se dopočítá sám dle hodnot v nákladové části „odchov telat“ v této kalkulaci.

- b. *Cena mléka* – průměrná prodejní cena za litr mléka v Kč.
- c. *Tržby za mléko* – tržby jsou vypočteny softwarem na základě dříve uvedených údajů.
- d. *Tržby za prodaná telata* – propočet se provádí přes cenu telat (Kč/kg živ hm.), která je násobena prodejní hmotností (kg/tele) pro každé pohlaví zvlášť (býčci a jalovičky) s možností nastavit poměr pohlaví. Výslednou hodnotu je možno upravit vložením dodatečných tržních poplatků. Předpokládá se, že veškerý počet odchovaných telat (v části Charakteristika výrobního procesu) se prodá. Pokud tele zůstane ve stádě, je nutno ocenit telata pro výpočet zisku dojených krav.
- e. *Tržby za vyřazené krávy* – dle zadané obměny stáda propočet předpokládá vyřazení krav a s tím související tržby za tyto krávy. Tržby jsou stanoveny na základě ceny (Kč/kg jatečné hmotnosti) a hmotnosti (jatečná hmotnost v kg /krávu). Opět je možná korekce položkou „Náklady na zpeněžení“.
- f. *Tržby* – v této položce jsou vyčísleny veškeré peněžní příjmy (tržby) a to za prodané mléko, prodaná telata a vyřazené krávy.
- g. *Statková hnojiva* – možnost volby vlastního ocenění (hodnota pro celou část) nebo propočtem přes obsah živin. Propočet předpokládá podrobnější vkládání dat dle druhu statkových hnojiv - kejda, hnůj z hluboké podestýlky, tuhý hnůj/močůvka.
- h. *Celkové výnosy* – k veškerým tržbám je připočteno ocenění statkových hnojiv a uživatel může vložit ostatní tržby v Kč na krávu a rok.

4. Variabilní náklady

- a. *Obměna stáda* – dle míry obměny stáda (míra brakace) se doplní stádo jalovicemi - vše uvažováno na krávu a rok. Vyplňuje se i při doplnění stáda dojnic vlastními zvířaty. K ceně za jednu jalovici možno doplnit náklady spojené s pořízením.
- b. *Odchov telat* – náklady na odchov telat do stanoveného věku (týdnů) při odstavu. Kalkuluje se potřeba krmiv pro telata (v kg/zvíře/den) a cena za kilogram krmiva. Pro kalkulaci příspěvku na úhradu nejsou účtovány náklady za celé období mléčného odchovu, nýbrž pouze výdaje do dosažení věku při prodeji telat. Toto platí i pro zvířata, která zůstávají v podniku. Náklady na plnotučné mléko spotřebované k výživě telat se nekalkulují do nákladů dojnic, neboť do výnosů se zahrnují tržby pouze za prodané mléko. V části „Ocenění plnotučného mléka“ dochází k výpočtu nákladů na odchov včetně spotřebovaného mléka. Substituční cena, jejíž hodnota se může přepsat, odpovídá v návrhu ceně mléčné krmné směsi vydělené množstvím mléka (7 kg), které může jeden kg mléčné krmné směsi nahradit.
- c. *Jadrná a minerální krmiva* – vychází se z toho, že krmná dávka musí zabezpečit záchovu, přísávek energie v období stání na sucho resp. přípravné období (růst telete) a užítkovost. Nejprve se stanoví celkové potřeby živin na jednu krávu (v MJ NEL/rok), kde potřeba na produkci je stanovena softwarem na základě doživosti. Potřeba na záchovu je kompletně kryta objemnými krmivými. Na záchovu nevyužitá živina z objemných krmiv jsou k dispozici pro krytí potřeby živin na produkci. Dle kvality a příjmu objemných krmiv nastavené uživatelem software určí objem produkce mléka krytý objemnými krmivými a zbylá část produkce se pokryje jadernými event. šťavnatými krmivými. Uživatel vkládá poklady pro šťavnatá krmiva (pivovarské mláto, aj. viz nápověda v softwaru) a u jaderných krmiv údaj pro produkční efekt a cenu za tunu jaderného krmiva. Produkční efekt určuje, kolik kg

mléka se vyprodukuje z kilogramu jadrných krmiv (cca 1,7 - 2,0 kg mléka/kg jadrného krmiva). Posledním bodem v této části jsou minerální krmiva, kde se vloží náklady na tyto krmiva v Kč na krávu a rok.

- d. *Veterinární výkony* – vedle veterinárních výkonů je třeba započítat do položky rovněž náklady na léky a na preventivní a léčebná opatření. Vše je stanoveno na krávu a rok.
- e. *Plemenářské úkony* – vkládají se na krávu a rok náklady na plemenářské úkony (vč. inseminace).
- f. *Podestýlka* – potřeba podestýlky závisí na systému ustájení a na managementu podniku. Uživatel může kalkulovat tyto náklady propočtem přes množství podestýlky (t/kráva/rok) a cenu v Kč za tunu.
- g. *Voda, energie* – náklady na vodu a energii v Kč na krávu a rok. Náklady na energii zahrnují náklady na stáj (mj. světlo, techniku, získávání a chlazení mléka) a jsou silně závislé na řešení stáje, způsobu ustájení a mechanizaci.
- h. *Údržba a opravy strojů a techniky* – v této nákladové položce stanovené souhrnně na krávu a rok jsou zahrnuty zejména opravy a náhradní díly techniky související s ustájením, větráním a klimatizací, předkládáním krmiv, dojením, aj.
- i. *Mzdové náklady pro pomocné pracovní síly* – pokud uživatel využívá ve svém podniku sezónní pracovníky, poté může využít pro tyto pracovní síly zde uvedený modul. Pro propočet těchto nákladů se musí vložit počet hodin práce sezónních pracovníků a výši mzdy v Kč/hodinu. Počet hodin potřebných pro jednu krávu za rok v charakteristice výrobního procesu se rozdělí mezi tyto pomocné pracovní síly, vlastní stálé zaměstnance a event. pro vlastní práci (kalkulační náklady na faktory).
- j. *Ostatní služby* – placené služby prováděné externí osobou (například ošetřování paznehtů).
- k. *Poplatky, příspěvky a pojištění* – zde se uvádí náklady, svojí povahou variabilní v Kč na krávu a rok - pojištění nebezpečných nákaz zvířat, poplatky za kontrolu užitkovosti, členské příspěvky chovatelským svazům, poradenství, aj.
- l. *Ostatní variabilní náklady* – případné další variabilní náklady, které nebyly dosud zohledněny, mohou být zadány zde v Kč na krávu a rok.
- m. *Variabilní náklady celkem* – software stanoví veškeré variabilní náklady součtem výše uvedených položek.

5. Příspěvky na úhradu a dotace

- a. *Příspěvek na úhradu I (bez započítání objemných krmiv)* - výše příspěvku na úhradu stanovená softwarem jako rozdíl mezi výnosy a sumou variabilních nákladů.
- b. *Objemná krmiva* – u některých položek se nedá přesně určit, zda patří do skupiny nákladů variabilních či fixních. Proto při kalkulaci chovu dojnic jsou náklady na objemná krmiva mezi příspěvky na úhradu. Zde se skládá krmná dávka dle jednotlivých podílů krmiv, ke kterým je vždy uvedena cena za jednotku.
- c. *Příspěvek na úhradu II (se započítáním objemných krmiv)* – tato úroveň příspěvku na úhradu na rozdíl od příspěvku na úhradu I zahrnuje v sobě také objemná krmiva. Je tedy stanoven jako příspěvek na úhradu I od kterého se odečítají náklady na objemná krmiva.
- d. *Ostatní výnosy a dotace* – vkládají se veškeré dotace, které souvisí s chovem dojnic v Kč na krávu a rok, a je možno vložit ostatní (nepeněžní) výnosy, které nebyly dosud

započítány. Pokud se nebudou vkládat žádné dotace, software na tuto skutečnost upozorní červeným textem u položky zisk „bez dotací (prémii)“.

- e. *Příspěvek na úhradu včetně ostatních výnosů a dotací* – pro možnost sledování vlivu dotací jsou níže uvedeny příspěvky na úhradu (I a II) včetně zadaných dotací.
- f. *Ukazatele úspěšnosti produkce* – pro posouzení úspěšnosti produkce jsou softwarem určeny ukazatele příspěvku na úhradu na litr prodaného mléka, oběžného kapitálu podniku bez a se započítáním objemných krmiv a potřebná plocha k produkci objemných krmiv. Oběžný kapitál je výše peněžních prostředků, která by v podniku měla být k dispozici pro úhradu variabilních nákladů. Softwarem je tato výše stanovena jako celkové náklady na obměnu stáda a ze zbývajících variabilních nákladů bez objemných krmiv resp. včetně objemných krmiv polovina.

6. Fixní náklady

- a. *Objemná krmiva* – zde je možnost volby kalkulace v tržních cenách (nákup) nebo ve vlastních nákladech (vlastní produkce). Komponenty krmiv (3 předdefinované a 2 uživatel zvolené) a jejich podíly ve směsi objemných krmiv jsou stanoveny v modulu „Variabilní náklady na objemná krmiva“ a celková potřeba je počítána v modulu „Jadrná a minerální krmiva“. Zde se tedy zadávají pouze ceny. Pokud se zvolí kalkulace v úplných (vlastních) nákladech, poté je možno cenu (náklad) rozdělit mezi vypočítané náklady (stanovené náklady na produkci 1 tuny komponentu) a kalkulační náklady na faktory (ocenění vlastního přínosu v pěstování plodin). Zde se poté promítnou vpravo do kalkulačního vzorce jen vypočítané náklady a kalkulační náklady na faktory budou přesunuty do části kalkulační náklady na faktory v této kalkulaci.
- b. *Odpisy budov a technického zařízení* – pokud zvolí uživatel v této položce možnost propočtu, tak nejprve vyčíslí celkovou částku investic na budovy a zařízení v Kč na krávu. Poté určí, jaký podíl připadá na budovy a stavby. V následující tabulce se vymezí, jaký podíl je financován z vlastních prostředků (zbytek cizí financování) a jak dlouho se majetek odepisuje (počet let odpisů budov a staveb a technického zařízení). Mohou se vložit podklady pro náklady na práva k produkci. K výši odpisů se v této části ještě připočítávají náklady na údržbu a pojištění budov (% z celkové investice) a cena cizího kapitálu (% úroky cizích investic z poloviny cizích prostředků). V této části se vyčísluje, i když se nepřepisuje do této kalkulační položky, také cena vlastního kapitálu (% ocenění vlastních investic z poloviny vlastních prostředků = kalkulační náklady na faktory).
- c. *Nájem za stavby* – uvádí se náklady v Kč za rok na krávu v případě dodatečného pronájmu budov (stáje).
- d. *Mzdové náklady na stálé zaměstnance* – při volbě „výpočet nákladů na mzdy“ se vkládá výše hrubých mezd, odvodů (ZP a SP) a ostatních nákladů (DPP, DPČ) v Kč na krávu a rok. Když se využívá propočet přes počet hodin a sazbu na hodinu, pak se k zadanému počtu hodin (charakteristika výrobního procesu, event. sezónní pracovníci) vloží hodinová sazba v Kč na hodinu práce pro stálé zaměstnance. Tato volba umožňuje též ocenit sazbou neplacenou práci (kalkulační náklady na faktory). Zde se počet hodin dopočítá automaticky.
- e. *Ostatní fixní náklady a režie* – nákladové položky, které nebyly započítány dříve (např. náklady na provoz osobního auta, telefon, aj.) vypočítané na krávu a rok.

7. Zisk a ekonomický zisk

- a. *Zisk* – rozdíl mezi výnosy včetně dotací a veškerými náklady (variabilními a fixními). Zisk je stanoven softwarem v Kč na krávu a rok.
- b. *Kalkulační náklady na faktory* – vyjadřují ocenění vlastního přínosu do podnikání. Úroky z vlastních investic jsou vykalkulovány v části odpisů a vlastní mzdy jsou převzaty z části mzdových nákladů. Zde se vkládá pouze procentní ocenění vlastního oběžného kapitálu, jehož výše je převzata z části ukazatele úspěšnosti produkce.
- c. *Ekonomický zisk na krávu a rok* – Výše zisku, která zohlední kalkulační náklady na faktory. Dříve uvedený zisk je snížen o hodnotu kalkulačních nákladů na faktory.
- d. *Ekonomický zisk na litr vyrobeného mléka* – Ekonomický zisk uvedený výše je zde vztáhnut k jednomu litru prodaného mléka.

8. Úplné náklady a bod zvratu

- a. *Úplné náklady na krávu a rok* – softwarem určeny veškeré náklady – variabilní náklady, fixní náklady a kalkulační náklady na faktory vyjádřeny na krávu a rok.
- b. *Úplné náklady na litr vyrobeného mléka* – výše uvedené úplné náklady na krávu a rok jsou zde vyjádřeny na litr prodaného mléka.
- c. *Výnos (zisk) na pracovní hodinu neplacených stálých pracovníků* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k počtu hodin pro ocenění vlastní práce.
- d. *Výnos (zisk) na hodinu pracovního času* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje, jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k celkovému počtu hodin za rok.
- e. *Cena nutná k úhradě úplných nákladů* – vyjadřuje bod zvratu, neboli cenu, která je potřebná, aby z výše tržeb byly zaplacené (uhrazeny) veškeré náklady, tj. variabilní, fixní i kalkulační náklady na faktory. Cena vyšší znamená ziskovost odvětví a cena, nižší než softwarem navrhnutá značí ztrátu chovu.

V případě jakýchkoliv nejasností, dotazů a námětů nás neváhejte kontaktovat!

Ing. Jan Syrůček, Ph.D.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz